

Burgemeester en wethouders

Datum 7 november 2023

Onderwerp

Integraal uitvoeringsprogramma beleid openbare ruimte

Wij willen

Een integraal uitvoeringsprogramma beleid openbare ruimte opstellen

Wij besluiten

1. In te stemmen met het opstellen van integraal uitvoeringsprogramma beleid voor de openbare ruimte;
2. Externe expertise in te schakelen voor ondersteuning en advies;
3. De kosten à 40.000 euro voor het opstellen van het integraal uitvoeringsprogramma te dekken uit exploitatie in de jaren 2023 en 2024 binnen de disciplines wegen, groen, riolering en openbare verlichting;
4. De projectopdracht en het plan van aanpak integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte vast te stellen;
5. De raad met een brief te informeren over dit plan van aanpak voor het opstellen van een integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte.

Want

1. *Dit is een logisch en natuurlijk moment om de kaders voor de openbare ruimte integraal op te stellen:*
 - a. Momenteel is veel beleid voor de openbare ruimte niet actueel of zelfs niet aanwezig.
 - b. Grote ontwikkelingen in de openbare ruimte, waaronder klimaatverandering, biodiversiteit en participatie vragen om een integrale benadering in plaats van de sectorale discipline-benadering van het vigerende beleid.
 - c. Er is geen actueel beleid openbare ruimte om te kunnen werken aan landelijke doelen.
 - d. Door de ruimtelijke kaders opnieuw te formuleren kunnen deze beter aansluiten bij de ambities en doelen van het college voor de openbare ruimte en participatie.
 - e. Een integrale benadering van de openbare ruimte sluit aan bij de doelen van de Omgevingswet.
 - f. Met actuele kaders ondersteunen we onze ambtelijke organisatie om efficiënt haar werkzaamheden uit te voeren.
2. *Externe ondersteuning is noodzakelijk om tot een gedegen uitvoeringsprogramma te komen:*
 - a. Door externe expertise en capaciteit in te zetten verlaagt de druk op de ambtelijke organisatie.
 - b. Door de ondersteuning zijn de ambtenaren in staat hun expertise in te brengen met een zo klein mogelijk beslag op de beschikbare capaciteit.

- c. Externe expertise brengt brede kennis en ervaring mee vanuit de landelijke en regionale ontwikkelingen.
3. De kosten zijn verdeeld over 2023 en eerste helft van 2024 en de diverse vakdisciplines. Alle disciplines die worden opgenomen in het integraal beleid dragen een deel van de kosten bij. Daardoor kunnen de kosten worden betaald vanuit de exploitatie.
4. De aanleiding, doelen en resultaten zijn geformuleerd in de projectopdracht en plan van aanpak.
5. De raad te informeren over de beleidsactualisatie, de beleidsonderdelen die hierin worden meegenomen, de financiering en de processtappen.

Maar

Het opstellen van integraal beleid vraagt om zorgvuldige interne afstemming en betrokkenheid om het benodigde draagvlak te creëren bij collega's, bestuurders en eventuele stakeholders, zodat beleid uiteindelijk ook succesvol wordt vertaald naar de praktijk.

Achtergrond

Momenteel is veel beleid voor de openbare ruimte niet actueel of zelfs niet aanwezig en wordt beleid sectoraal geschreven. Huidige beleidsstukken zijn na de publicatiedatum vaak jaren geldig maar verliezen hun relevantie. Dit kan ongewenste signalen afgeven aan inwoners, initiatiefnemers en andere belanghebbenden van beleid voor de openbare ruimte.

We staan voor grote uitdagingen en landelijke opgaven in de openbare ruimte waaronder klimaatverandering, de woningbouwopgave, biodiversiteit, de mobiliteitsopgave en behoeften rondom participatie. De openbare ruimte moet voor iedereen zijn, goede participatie is belangrijk om iedereen een stem te geven over hun directe leefomgeving. Het is nodig de volgende landelijke doelstellingen waaraan we ons committeren te vertalen naar eigen lokaal beleid voor de openbare ruimte:

- Fossielvrij en energieneutraal in 2050
- Emissieloos mobiliteitssysteem in 2050
- Volledig circulaire economie in 2050
- Klimaatadaptief in 2050 (DPRA)
- Natuurinclusieve samenleving 2050

Bovendien vraagt de Provincie Drenthe al enige tijd om actuele beheerplannen en een nota kapitaalgoederen. In 2022 is begonnen met een Nota kapitaalgoederen die in Q3 2023 zal worden aangeboden aan het college. Om vervolgens beheerplannen te kunnen maken moeten de beleidskaders duidelijk zijn. Deze beleidskaders zijn gedateerd of ontbreken.

Het (grotendeels) ontbreken van actueel beleid biedt hét momentum om een integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte op te stellen. Integraal afwegen is een vereiste binnen de Omgevingswet. Het uitvoeringsprogramma openbare ruimte wordt vanuit integrale afweging opgebouwd en is daarmee in lijn met de ontwikkeling van de Omgevingswet.

Het doel is om een uitvoeringsprogramma openbare ruimte op te stellen waarin de relevante thema's (denk aan wegen/verkeer, kunstwerken, openbare verlichting, water, groen en biodiversiteit, spelen, overig) gemakkelijk te vinden zijn, deze duidelijk en up-to-date beschreven worden en vanuit een integrale visie zijn opgesteld. Vanuit hier worden vervolgens concrete strategieën en doelen geformuleerd om het

Aanwezig beleid
Openbare verlichting 2017
Evaluatie Speelruimtebeleid 2020
Ontbrekend beleid
Groenbeleid incl bermen en bomen
Wegenbeleid
Civiele kunstwerken beleid
Beleidsaspecten overnemen
RWP
LAS en LUA
Begraafplaatsbeleid nog in ontwikkeling
Overige relevante beleidsdocumenten zoals de woonzorgvisie, toekomstvisie e.d.

Figuur 1. Op te nemen beleidsvelden in integraal beleid openbare ruimte.

uitvoeringsprogramma openbare ruimte als fundamenteel bestand voor de openbare ruimte in De Wolden te implementeren.

Het integrale uitvoeringsprogramma wordt in 'modules' opgebouwd zodat deze gemakkelijk (bestuurlijk) geactualiseerd kan worden en zijn relevantie niet verliest. Door een visuele, interactieve manier van presenteren zorgen we ervoor dat het integrale beleid eenvoudig leesbaar en toegankelijk is. Enerzijds door in de rapportage gebruik te maken van veel visuele ondersteuning en heldere overzichten om opgaven en onderlinge verbanden zichtbaar te maken. Anderzijds door een digitale viewer waarbij op gebiedsniveau, beleidsonderdelen, opgaven en ontwikkelingen worden weergegeven op samenhangende kaarten. Deze is online te raadplegen door de gemeenten, de inwoners en stakeholders.

Doelstellingen

De volgende doelstellingen worden nagestreefd bij het opstellen van het integraal uitvoeringsprogramma openbare Ruimte:

- Het bevorderen van samenwerking door middel van een gezamenlijk en integraal kader voor de openbare ruimte, waarin de doelen van de gemeente worden nagestreefd.
- Het creëren van een dynamisch document dat in modules wordt opgebouwd, zodat het gemakkelijk geactualiseerd kan worden zonder zijn relevantie te verliezen.
- Het laten aansluiten van het uitvoeringsprogramma bij de omgevingswet en de omgevingsvisie.

De financiële gevolgen zijn

Voor het opstellen van het integrale uitvoeringsprogramma is naar verwachting € 40.000 benodigd. Dit wordt verdeeld over vier disciplines (wegen, groen, riolering en openbare verlichting) en over twee jaren (2023 en 2024). Dit betekent dat uit die budgetten in 2023 en 2024 ongeveer € 5.000 per vakdiscipline wordt besteed aan het opstellen van dit uitvoeringsprogramma.

Alternatieven

Het alternatief is om geen integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte op te stellen. Dit zou betekenen dat we doorgaan met de huidige werkwijze waarin we beleid sectoraal opstellen. Dit wordt niet geadviseerd om de volgende redenen:

1. De uitdagingen waar we voor staan (klimaatverandering, woningbouw, biodiversiteit, participatie) zijn allemaal van invloed op de openbare ruimte en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dit maakt het des te belangrijker dat er op integrale wijze actuele beleidskaders gevormd worden.
2. Een sectorale aanpak kan leiden tot gefragmenteerd beleid. Het risico bestaat dat belangrijke dwarsverbanden en samenhang tussen verschillende beleidsvelden over het hoofd worden gezien. Bijvoorbeeld: klimaatadaptatieve maatregelen kunnen invloed hebben op de biodiversiteit en tegelijkertijd zijn deze beleidsmatige kaders weer van invloed op de woningbouwopgave of participatie.
3. Een integrale beleidsvorming ligt in lijn met de werkwijze die de implementatie van de Omgevingswet op 1 januari 2024 beoogd. Deze wet heeft als doel om het ruimtelijk beleid te vereenvoudigen en te integreren, met een nadruk op participatie en samenwerking tussen verschillende belanghebbenden. Door nu een integraal uitvoeringsprogramma op te stellen bereiden we onszelf voor op de benodigde werkwijze onder de Omgevingswet.

Bijlagen

Bijlage I: Projectopdracht en plan van aanpak integraal uitvoeringsprogramma

Bijlage II: Overzicht processtappen

Bijlage III: Informerende raadsbrief

